

Slim in de Stad-Prijs

Inschrijvingsformulier

Gelieve dit formulier ten laatste op 15 november 2015 in te dienen via info@thuisindestad.be.

1 GEGEVENS VAN DE INDIENER

Naam:	Wim DRIES
Telefoonnummer:	0476 69 90 03
E-mail:	wim.dries@genk.be
Functie van de contactpersoon:	Burgemeester
Naam van de stad:	Genk
Straat:	Stadsplein
Huisnummer:	1
Postcode:	3600
Stad:	Genk

W. Dries
burgemeester

1 HET CONCEPT

2.1. Situering van het concept:

☒ Op niveau stad/stadsregio	☒ Multidisciplinair karakter
---	--

2.2. Samenvatting van de visie

Het Genkse concept dat we in het volgende hoofdstuk toelichten, levert een formule aan voor het verslimmen van de bestaande aanpak van kinderarmoede en onderwijsachterstand. Een formule die enerzijds hiaten en onderbenutting aanpakt in het vaak al innovatieve maatwerk dat vandaag geleverd wordt, een formule die anderzijds groeipotentieel heeft om ook op andere maatschappelijke domeinen stenen te verleggen. Het concept situeert zich zo midden in het raamwerk van 4 Genkse visies die we hier eerst kort toelichten:

1. Genk - slimme stad

Een slimme stad is voor ons: een leefbare stad met een toekomstgericht levensvatbaar sociaal, economisch en ecologisch systeem. In dit systeem worden talenten ontwikkeld, natuurlijke grondstoffen minimaal verspild en technologie optimaal benut in functie van de creatie van levenskwaliteit en welvaart. Elke stad moet evolueren naar een slimme stad, maar Genk is extra gemotiveerd:

- het menselijke kapitaal van de stad is niet evenwichtig samengesteld en een groot deel van de burgers krijgt te weinig ontwikkelingskansen;
- het economisch systeem staat onder druk door transities in de maakeconomie;
- het ecologisch systeem moet een evenwicht zoeken tussen de meest groene stad en de industriestad met vervuiling;
- het raderstadmodel in onze rasterstad vergt nieuwe mobiliteitsoplossingen.

2. Genk - raderstad

Het raderstadmodel is al enkele jaren hét basisplatform voor een duurzame en slimme stadsontwikkeling. Dit past in onze ruimtelijke onderlegger van de rasterstad. Het is ontstaan uit de zoektocht naar de inplanting van nieuwe raders of drivers die Genk moeten laden met een nieuwe content die de stad, haar burgers, haar actoren moet stimuleren in creatief ontwerpend, in technologisch en in kosmopolitisch denken en handelen.

De Genkse raders moeten voldoende krachtig en impactvol zijn om wezenlijke innovaties in het stadsprofiel op gang te brengen. Dit betekent: ruimte om te ontwikkelen, zichtbare aanwezigheid van kritische massa op 1 locatie en kracht om vanuit deze sites impact te realiseren ten behoeve van de hele stad.

In eerste instantie heeft het stadsbestuur ervoor gekozen deze nieuwe raders in te plannen op de voormalige mijnterreinen, om hen een hedendaagse functie in het stedelijk weefsel van de stad te geven.

3. Genk – zorgzame en talentvolle stad

Genk scoort jammer genoeg erg hoog inzake armoederisico's en onderwijsachterstand. We mogen intussen stellen dat 1 op 4 Genkse kinderen geboren wordt in kansarmoede en dat 20% van de Genkse lagere schoolkinderen een schoolachterstand oploopt.

Kinderarmoedebestrijding is een transversale uitdaging met een regierol voor OCMW Genk en een sterk invullende rol voor stedelijke partners. Een integraal kinderarmoedebeleidsplan moet kinderen materiële en pedagogische ontwikkelingskansen bieden om op te groeien tot volwaardige, actieve en gelukkige burgers. Daarnaast draaien momenteel kwaliteitsvolle en bewezen doeltreffende educatieve stedelijke programma's op volle kracht die zoveel mogelijk Genkenaren een zo hoog mogelijke eindkwalificatie moeten laten behalen.

4. Genk - de stad die samen gemaakt wordt

Het lokaal bestuur is er van overtuigd dat het levensbelangrijk is om de inzet van andere stadsactoren voor een sterker en warmer Genk exponentieel mogelijk te maken en toe te laten. Stad en OCMW kijken reikhalzend uit naar meer schouders van zelfinitiatieven of partnerschappen die zich mee onder een sterkere en warmere Genkse samenleving schuiven. Spontane of georganiseerde inzet voor en door burgers en stadsactoren moet leiden tot eerlijke en extra kansen en slimmere wederkerige relaties die het Genkse systeem extra zuurstof geven.

Vanuit onze ruime ervaringen met participatiepraktijken zijn we er rotsvast van overtuigd dat burgers en organisaties naar eigen kunnen in staat, en bereid, zijn om zich in te zetten voor een prangend maatschappelijk probleem. Zeker als dat probleem diezelfde maatschappij kan en zal ontwrichten als het niet samen aangepakt wordt. Een slimme stad geeft deze actoren daar ook expliciet het mandaat toe.

2.3. Visie en doelstellingen van het concept *(beoogde impact van het concept op de stad)*

Stad en OCMW Genk stellen zich met dit concept tot doel om een doorbraak te realiseren in het activeren van extra Genks sociaal kapitaal in de strijd tegen kinderarmoede en onderwijsachterstand in Genk. De aanpak die we willen opzetten, stelt het vijfjarige kind centraal en biedt Genkenaren concrete mandaten die verschillen in intensiteit en duur om dit kind -en bij uitbreiding het gezin- vooruit te helpen. We verkennen nieuwe fysieke en digitale samenwerkingsvormen en –platformen rond ruil- en deelprincipes, die op termijn zelfstandig moeten functioneren. We mikken enerzijds op het realiseren van een duurzame vrijetijdsbesteding voor elk kind uit de doelgroep en anderzijds op het coachen van het kind om de onderwijskansen te verhogen op een cruciaal moment in het leven.

Al enkele jaren geloven we in Genk zeer sterk in de uitdrukking “It takes a whole village to raise a child”. Of deze quote een Afrikaanse oorsprong heeft of niet durven we niet zeggen, zeker is wel dat hij een Genkse snaar raakt. De verbondenheid die nodig is om deze overtuiging ook echt waar te maken is zonder twijfel aanwezig in Genk. Die verbondenheid blootleggen en aanvuren is wat we volgens ons nu eerst moeten doen om de aanpak van de eerder genoemde maatschappelijke problemen meer slagkracht te geven.

De Europese kindeprivatie-index (bijlage) somt 14 basisvoorzieningen op voor kinderen, waarvan er 7 rechtstreeks of onrechtstreeks gelinkt zijn aan vrijetijdsbesteding of –beleving. De Vlaamse en Federale cultuurparticipatiemiddelen voor sportverenigingen zijn jaarlijks uitgeput in Genk, zelfs nog voor het nieuwe sportseizoen in september van start gaat. Geen enkele stad heeft meer kinderen die momenteel al gebruik maken van deze middelen, zeker wat sportactiviteiten betreft.

De ambitie om voor elk kind een passende vrijetijdsbesteding mogelijk te maken, is volgens ons perfect geschikt om getrapt aan de slag te gaan in en met de Genkse gezinnen en hun 5-jarige kleuter, en via een vertrouwensband vervolgens stappen te zetten in het maximaliseren van de onderwijs- en ontwikkelingskansen van het kind.

Met dit concept willen we een doortastende en nooit eerder geziene publieke mobilisatie opzetten in functie van een gedeelde maatschappelijk uitdaging. We zijn er rotsvast van overtuigd dat een slimme stad geen andere keuze heeft dan in te zetten op het fundament van de samenleving, namelijk het menselijk kapitaal, zeker in de precaire situatie als de Genkse. Het programma dat we voorstellen, brengt ontplooiingskansen mee voor alle betrokkenen en heeft groeipotentieel voor uitdagingen en toepassingen in andere beleidsdomeinen.

We zien de nodige grootschalige activering van Genks sociaal kapitaal mogelijk op de volgende hoofdlijnen:

A. Een sterk engagement op middellange termijn, individueel maar sterk geruggesteund: COACHES.

Om maatwerk te kunnen bieden dat verder gaat dan het bestaande aanbod, worden kansarme gezinnen met een 5-jarige kleuter gekoppeld aan 1 vrijwillige coach die een relatie op langere termijn aangaat dan de welzijnswerkers dat vandaag kunnen.

Er zijn 2 sporen die de slimme stad 175 coaches opleveren voor trajecten van telkens 3 jaar:

- een breed commitment van Genkse maatschappelijke voorzieningen in het brede veld van zorg, welzijn, onderwijs, lokale overheden, vakbonden, mutualiteiten, cultuur en sport om hun professionele krachten die goesting hebben te mobiliseren en vrij te roosteren;
- spontane vrijwilligers die opstaan en bestaande vrijwilligers die aansluiten.

De slimme stad en haar partners:

- trekken **captains of society** aan: vooraanstaande, diverse Genkenaren / Limburgers uit het bedrijfsleven, kenniscentra en voorzieningen. Zij plaatsen deze uitdagingen mee op Genkse agenda's en creëren zo een belangrijk maatschappelijk draagvlak en bereik voor het programma.
- vormen samen met een (boven)lokaal expertenpanel - met vertegenwoordigers van alle partners in het Genkse veld en ervaringsdeskundigen - een **denktank** die de coaches ondersteunt met knowhow en een intensieve coach-de-coach aanpak;
- beseffen dat het blijvend goesting aan de coaches een uitdaging is, en zorgen met een innovatieve aanpak en met nieuwe methodieken voor een traject waarin zowel coach en gezin als coach en de coachcommunity in verbinding staan.

B. Een engagement op korte termijn, frequent of sporadisch, individueel of in groep: SUPPORTERS.

Elke coach heeft een sterk netwerk nodig dat staat te trappelen om mee de vaak zeer concrete drempels weg te werken in functie van een duurzame vrijetijdsbesteding en een kansrijke schoolloopbaan. Zo kan de coach zijn/haar rol ten volle opnemen en staat of valt het resultaat niet met de aan- of afwezigheid van een sterk persoonlijk netwerk.

Voetbalschoenen? Een rit naar de Coderdojo? Huiswerkbegeleiding? Verkleedkledij? Fietsles? Een tolk voor het oudercontact? Sponsors voor de sponsorloop?

Supporters zijn individuele of gegroepeerde Genkenaren die zich online aanmelden in een community (vb. een platform, app, serious game). Ze krijgen dagelijks de kans om concrete uitdagingen van coaches te claimen en worden virtueel beloond binnen de supporterscommunity voor het snel realiseren van de opdrachten. Geholpen gezinnen worden aan de andere kant door de coaches aangemoedigd om zelf diensten aan te bieden. Zo krijgt het platform een wederkerigheid, meer autonomie, en kan het een doorstart krijgen naar meer diverse toepassingen.

De slimme stad en haar partners:

- onderzoeken verder de beschikbare en vernieuwende technologieën om bestaande of nieuwe digitale platformen te optimaliseren waarop vragen van gezinnen via coaches en het aanbod van supporters snel op elkaar afgestemd worden. Waarop een principe van wederkerigheid ingebouwd wordt: materialen worden verkocht of geleend of geruild voor andere materialen of diensten;
- verkennen het groeipotentieel van dit platform om ook andere stedelijke uitdagingen of noden van Genkenaren aan te kunnen pakken, door partnerschappen aan te gaan met organisaties en het platform zo zelfonderhoudend mogelijk te maken;
- verankeren deze intensieve aanpak mede door het optimaal benutten van de reeds aanwezige bouwstenen in de raders: innovatie, creativiteit, technologie, diversiteit,...

2.4. Beschrijving van het multidisciplinair of sectoraal karakter van het concept. (Heeft het concept betrekking op meerdere beleidsdomeinen of ligt de focus op een bepaald beleidsdomein?)

In eerste instantie vertrekt het concept vanuit de ambitie om kinderarmoede en schoolachterstanden in Genk aan te pakken met nog meer krachten en snelheden. Al vlug raakt dit concept aan de keuzes van een lokale overheid om haar participatieve en cocreatieve methodes meer toepassingen te geven, en spreken we hier over een sterke vermaatschappelijking van de zorg voor maximale ontplooiings- en onderwijskansen.

Verder zien we raakvlakken met domeinen als mobiliteit en duurzaamheid als we naar de vraag en het aanbod op het digitale platform kijken. Maar het platform zelf is op zich een economisch experiment dat Genkse materialen, diensten en middelen kan gaan verruilen of delen en daarbij op zoek moet gaan naar een manier om onafhankelijker te worden van stedelijke middelen en zorg. Het kan daarbij evolueren naar een platform voor de ruimere Genkse samenleving dat een nieuwe Genkse markt kan creëren.

2.5. In welke mate is dit concept origineel en innovatief? *(Inbreng van innovatie en gebruikte technologie, wat is er nieuw en uniek aan dit concept?)*

Kinderarmoede en schoolachterstanden zijn complexe uitdagingen en dé oplossing is nog niet gevonden. We hebben het systeem bestudeerd en willen de hiaten en knelpunten die we zien onderzoekend oplossen. We willen het bestaande beleid nog verslimmen door in te zetten op meer participatie, het optimaal benutten van bestaande of nieuwe technologieën en een nieuw economisch platform dat veel groeimarge heeft, ook buiten dit domein. In onze aanpak kiezen we er resoluut voor om de vier hoofdrolspelers te empoweren: het **kind** in het **gezin**, de **coach**, de **supporterscommunity**.

De hiaten waarvan sprake zijn:

- het onvolledige bereik van de ruime doelgroep op een intensieve manier: de bestaande aanpak focust hoofdzakelijk op Genkse kinderen in de zeer belangrijke voorschoolse leeftijd (-9 maand tot 3 jaar). Door 175 kleuters extra te laten begeleiden, breien we voort aan het continuüm en drijven we onze zorg en ons maatwerk verder op in een cruciale leeftijdscategorie op de vooravond van de instap in het basisonderwijs;
- het gebrek aan nog meer kracht bovenop de waardevolle maar begrensde inspanningen van de lokale overheden en partners: we creëren een gedeelde Genkse verantwoordelijkheid die zo bespreekbaar en tastbaar wordt, en die Genkenaren zal aanzetten tot eigen initiatieven.

Innovatieve elementen die we zien, zijn:

- het gezin dat uit een voorselectie een coach kan kiezen op een warme en vernieuwende manier;
- de expliciete, verschillende, zeer concrete mandaten die we de Genkse bevolking en actoren aanbieden om zo een lokaal probleem samen met ons mee aan te pakken in een nieuw partnerschap;
- de waarde van de goederen en diensten die we niet willen minimaliseren, maar net willen benadrukken door ze betaal-, ruil- of deelbaar te maken. Dit moet wederkerige relaties tussen onderling onafhankelijke partijen aanmoedigen, met impacten van sociale en economische aard.

2.6. Hoe kan dit concept een voorbeeldfunctie zijn voor andere steden?

Genk is zeker niet de enige stad met deze problematieken, maar is jammer genoeg wel een van de koplopers. Het feit dat net deze lokale overheid en haar partners het toch aandurven om een versnelling hoger te gaan bovenop de bestaande aanpakken, moet andere steden inspireren. We tonen daarbij gedurfde manieren om sociaal kapitaal te mobiliseren op verschillende niveaus evenals experimenten met een nieuw (sociaal) forum dat kan uitgroeien tot een waardevolle extra speler in het maatschappelijke veld.

2.7. Met wie werd er samengewerkt om dit concept te realiseren?

Stad: Wim Dries (burgemeester), Francine Quanten (directeur beleidsplanning, economie en toerisme), Paul Salmon (directeur sociale zaken), Johan Boucneau (stafmedewerkers flankerend onderwijsbeleid), Peter Vos (duurzaamheidsambtenaar), Katrien Colson (participatieambtenaar).

OCMW: Ria Grondelaers (voorzitter), Karine Lycops (directeur sociale dienst), Hilde Adamczak (coördinator welzijnscampus), Cindy Serrani (expert kinderrechten), Michel Bortels (stafmedewerker).

Campus O³ en opvoedingswinkel: Hilde Haerden (coördinator), Miek Cosemans (inloopteam).

Rap op Stap: Els Janssens (consulent).

Kringwinkel: Wim Dries (voorzitter).

C-Mine Crib: Jasper Olaerts (manager).

La Biomista: Wim Govaerts (stafmedewerker kosmopolitisme).

Thor: Kathleen Sterckx (sitemanager).

In de verdere uitbouw verbreden we onze partners onder meer met verschillende bestaande partners in de raders.

2.8. Hoe beoogt het concept de samenwerking tussen verschillende stadsdiensten en overheidsniveaus te bevorderen?

Het concept haakt perfect in op de regierol van het OCMW, de initiatieven van Stad Genk en de bestaande intensieve samenwerkingen en overlegstructuren tussen de verschillende partners. Het brengt nieuwe partners en daarom ook nieuwe dynamieken in het verhaal: de Genkse individuele of gegroepeerde burger die zich engageert en dus mee aanschuift aan tafel.

2.9. BIJLAGE

De Europese kinddeprivatie-index stelt dat een kind onvoldoende ontwikkelingskansen krijgt als het 2 of meer van de volgende 14 basisvoorzieningen mist:

1. drie maaltijden per dag
2. tenminste een maaltijd per dag met vlees, kip of vis of een vegetarisch equivalent
3. iedere dag vers fruit en groenten
4. boeken aan de leeftijd en cognitieve ontwikkeling van de kinderen aangepast (buiten de schoolboeken)
5. buitenshuis vrijetijdsuitrusting (zoals een fiets, rolschaatsen...)
6. geregelde vrijetijdsbesteding (zwemmen, een instrument bespelen, jeugdbeweging...)
7. binnenhuisspelletjes (minstens eentje per kind waaronder babyspeeltjes gericht op stimulering van de ontwikkeling, blokken, gezelschapsspelletjes, computerspellen...)
8. voldoende geld om mee te gaan op schooluitstappen en activiteiten
9. een rustige plaats met genoeg ruimte en licht om huiswerk te maken
10. een internetaansluiting
11. wat nieuwe kleren (niet allemaal tweedehands)
12. twee paar passende schoenen (waaronder minstens een paar voor in alle weer)
13. de mogelijkheid om zo nu en dan vrienden te kunnen uitnodigen om thuis te spelen en mee te eten
14. de mogelijkheid om speciale gelegenheden te kunnen vieren zoals verjaardagen, naamdagen, kerkelijke feesten...

